

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ - ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ - ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΝ
ΔΙΑ ΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΣΕΩΣ - ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ

ΠΕΤΡΟΣ Ν. ΜΑΓΙΑΚΟΣ

ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 1
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΙΓΓΟΣ ΑΘΗΝΑΙ

ΤΗΛΕΦΩΝΑ 623.845
535.777

ΗΜΕΡΑ : _____

Όμιλος της _____ 1966

ΩΡΑ : _____

Όμιλητής : κ. Α. Παπανδρέου

κ. Α. Παπανδρέου : Αισθάνομαι ιδιαίτερη συγκίνηση απόψε , διότι είναι η πρώτη Συνεστίασις του Όμιλου Παπαναστασίου που είναι πράγματι , που πληροί πράγματι στην Ελλάδα και στην εποχή αυτή ιδιαίτερα μία μεγάλη ανάγκη.

Η πνευματική ήγεςία του τόπου , η επίσημη πνευματική ήγεςία του τόπου με πολύ λίγες φωτεινές εξαιρέσεις δεν έχει δώσει τό παρόν στην μεγάλη, την δύσκολη , την κρίσιμη αυτή ώρα για το Έθνος.

Έρχεται η νέα γενιά των επιστημόνων με θάρρος να σταθή κι αυτή επάνω στην ράχη της τήγρης και να προχωρήσει να μάς καθοδηγήσει στους νέους πνευματικούς όρίζοντας που είναι προϋποθέσεις για την λύσιν στην μεγάλη αποφασιστική μάχη , δια μία σύγχρονη Ελλάδα.

Ο λόγος μου απόψε είναι κυρίως επιστημονικός λόγος , αλλά νομίζω και εκπίζω , πώς έχει συνέπειες για τον τόπον μας και για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε. Και κατά παράβασιν των συνθημάτων μου θα τον διαβάσουμε, για να μπορούμε γρήγορα να μπούμε στην περίοδο της συζητήσεως.

Ελπίζω τα περιθώρια του χρόνου να μάς επιτρέψουν πράγματι μία κάποια εποικοδομητική συζήτηση.

Με τον τερματισμόν του Β' Παγκοσμίου Πολέμου μπήκαμε σε μία νέα εποχή που ταυτίζεται με τό ξύπνημα των αποικιακών λαών. Με την όρμητική τους προσπάθεια να συμμετάσχουν στον άγώνα δρόμου για ένα ύψηλότερο βιοτικό επίπεδον , για την κοινωνική και οικονομική τους ανάπτυξη .

Αυτό το ξύπνημα , αυτή η όρμητική τους προσπάθεια πήρε έναν έντονον έθνικιστικόν χαρακτήρα , συνδέθηκε οργανικά με κινήματα έθνικης ανεξαρτησίας, με την διακοπήν ή την αναδιαμόρφωσιν των σχέσεων, με τις προστάτιδες Χώρες της Δύσεως. Συνδέθηκε οργανικά επίσης με την γενίκευση καί την επικράτηση της ιδέας , πως για την οικονομικήν καί κοινωνικήν ανάπτυξιν των υπαναπτύκτων Χωρών απαιτείται πρόγραμμα , δηλαδή σχέδιον συνειδητής κοινωνικής δράσεως για να ξεπεραστούν τα εμπόδια , να σπάσουν οι φαύλοι κύκλοι , που κρατούν το μεγαλύτερον τμήμα της ανθρωπότητας δέσμιον στην φτώχεια καί στην υπανάπτυξη.

Σας απαιτείται πρόγραμμα που καταπιάνεται με τα βαθύτερα διαρθρωτικά αίτια της υπαναπτύξεως, όχι απλώς πρόγραμμα για την επίτευξιν νομισματικής ισορροπίας ή ισορροπίας του ισοζυγίου πληρωμών.

Ο όρος ανάπτυξις στην εποχήν μας περιέχει όλες τις βασικές , πολιτικές , κοινωνικές , οικονομικές διαδικασίες , που προσδιορίζουν καί διαμορφώνουν την μορφήν του 20ού αιώνα , γι' αυτό το βέβαιον ιδιαίτερα έποικοδομητικόν για την κατανόησιν των προβλημάτων της εποχής να προτείνω τον ακόλουθο όρισμόν.

Ανάπτυξις είναι σχεδιασμένη διαρθρωτική αλλαγή σε έθνικόν επίπεδον με στόχον την επίτευξιν καί διατήρησιν ρυθμών κοινωνικής , οικονομικής καί πολιτιστικής προόδου , που δεν θα ήταν έφικτή χωρίς συνειδητή καί συντονισμένην συλλογικήν δράσιν.

Έτσι δίνουμε ιδιαίτερη έμφασιν πρώτον στο γεγονός προς την μεταποικιακήν περίοδον.

Η ανάπτυξις ταυτίζεται με σχεδιασμένη διαρθρωτικήν αλλαγήν καί δεύτερον στος έξ ίσου σημαντικόν γεγονός, πως η ανάπτυξις στην εποχή μας έχει σαφή καί έντονα έθνικόν χαρακτήρα , πως συνδέεται οργανικά με τα κινήματα έθνικης ανεξαρτησίας, με την ταύτησιν από τους ίδιους τους υπανάπτυκτους λαούς της έννοιας της οικονομικής καί κοινωνικής ανάπτυξεως με την έθνικήν τους συνείδησιν.

Πράγματι οι φτωχοί λαοί του κόσμου στην προσπάθειά τους να μειώσουν την δι έθνή ανισότητα του εισοδήματος , στην προσπάθειά του να μικρύνουν την απόστασιν στα βιοτικά επίπεδα μεταξύ των φτωχών καί των πλουσίων

ἔθνῶν ἀναγκαστικὰ ὁδηγοῦνται στὸν διαρθρωτικὸν προγραμματισμὸν πάνω σὲ Ἑθνικὴ βᾶση.

Οἱ ἐπιστημονικὲς τεχνικὲς ὁφείλουν τοῦ προγραμματισμοῦ, δὲν θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν σ' αὐτὴν τὴν συζήτησιν. Πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ὁμως ἡ ἄλλη, ἡ πιδ βασικὴ ὁψη τοῦ προγραμματισμοῦ, ποῦ ἀφορᾷ τὸ γεγονὸς, ὅτι ἓνα πρόγραμμα κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως δὲν εἶναι μόνον ἓνα ἐπιστημονικὸν κείμενον εἶναι ἐπίσης καὶ κυρίως ἓνα πολιτικὸν ντοκουμέντο, ἓνα κοινωνικὸν συμβόλαιον, μιὰ συνισταμένη τῆς διαρθρώσεως τῆς πολιτικῆς δυνάμεως στὴν Χώρα ποῦ θέλει νὰ προγραμματίσῃ τὴν ἀνάπτυξίν της. Γιατὶ ἡ σχεδιασμένη διαρθρωτικὴ ἀνάπτυξη, ἀλλαγὴ, ποῦ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἐπίτευξιν καὶ διατήρησιν ὑψηλῶν ρυθμῶν προόδου σὲ ὑπανάπτυκτες Χῶρες ἀφορᾷ καὶ ἐπηρεάζει πρῶτον τὴν σχέσιν καταναλώσεως καὶ Ἑθνικοῦ εἰσοδήματος, δεῦτερον τὴν κατανομὴν τοῦ πλούτου, τρίτον τὴν λειτουργικὴν κατανομὴν τοῦ εἰσοδήματος, τέταρτον τὴν περιφερειακὴν κατανομὴν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, πέμπτον τὸν βαθμὸν, στὸν ὁποῖον μὴ ἐγχῶριοι πόροι, ξένοι πόροι θὰ χρησιμοποιηθοῦν στὴν διαδικασίαν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τοὺς ὅρους κατὰ ἀπὸ τοὺς ὁποῖους θὰ γίνουν ἀποδεκτοί (ἴδε ΗΕΣΙΝΕ). Ἐκτον τὸν ρόλον τοῦ Κράτους στὴν διαδικασίαν καὶ τίς ἐλευθερίες ποῦ θὰ ἐξασφαλισθοῦν στὸν πολίτη.

Πάνω ἀπ' ὅλα ἐκεῖνο ποῦ δίνει πρόδηλο πολιτικὸν χαρακτῆρα στὸ πρόγραμμα, ποῦ τὸ μεταβάλλει σὲ ντοκουμέντο ἰδεολογικῶν θέσεων εἶναι τὸ γεγονὸς πῶς ἡ πραγματικὴ τῶν στόχων τοῦ ἀπατεῖ τὴν χρησιμοποίησιν πολιτικῆς δυνάμεως στὰ πλαίσια μιᾶς πολιτικῆς διαδικασίας.

Πολιτικὴ δύναμη στήν γενικώτερη ἔννοιά της εἶναι ἡ δύναμις ἄμεσα ἢ ἔμμεσα νὰ ἐπηρεάζει κανεὶς τὰ Κόμματα, τὴν Βουλὴν, τὴν Κυβέρνηση, τὴν γραφειοκρατίαν, τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Κράτους, στὴν διαδικασίαν λήψεως ἀποφάσεων ἐκ μέρους των, ποῦ ἀνταποκρίνονται στὶς λειτουργικὰ προσδιορισμένες ἀρμοδιότητές τους.

Πολιτικὴ δύναμη ὑπάρχει ἐπομένως ὅταν ὑπάρχει ἡ δυνατότητα οὐσιαστικὰ νὰ ἐπηρεασθῇ τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς διαδικασίας.

Ἡ διαδικασία ἐπιτροπῆς. στήν ὁποίαν ἀναφέρεται ὁ παραπάνω ὁρισμὸς εἶναι ἀπίθανα πολὺ πλοῦς. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ παραξενευόμαστε, ἐπειδὴ εἶ-

δικευμένοι στις πολιτικές επιστήμες δεν έχουν σημειώσει μεγάλη πρόοδο στην σύλληψη και παρουσίαση προτύπων ή θεωριών ή στην συστηματική εμπειρική έρευνα, που θα επέτρεπε να περιγραφεί και ερμηνεύσει κανείς με διαύγεια το σύστημα ή την διάρθρωση της πολιτικής δυνάμεως που χαρακτηρίζει μιαν όποιαδήποτε Χώραν.

Παράδειγμα στην Ελλάδα είναι η προσπάθεια του και των συνεργατών του, οι οποίοι βρίσκονται εδώ απόψε.

Βέβαια η αποκάλυψις από έναν επιστήμονα της διαρθρώσεως της πολιτικής δυνάμεως είναι ένα πολύ επικίνδυνον έγχείρημα, επειδή συχνά η βάση, ή πηγή της δυνατότητας να άσκηθῇ έπιρροή στα πλαίσια μιᾶς πολιτικής διαδικασίας εξαρτάται από την έλλειψιν όρατότητος και δημοσιότητος.

(μικρόν κενόν λόγω αλλαγῆς ταινίας)

.....
 πώς ή Ελλάδα δεν αποτελείται από μιάσματα και μή.

(Χειροκροτήματα)

Ένατον, την ταχεία άνοδον του μορφωτικού επιπέδου του Λαού μας και την έξαφνησιν του σκοταδισμού. Δέκατον, την ανάδειξιν μιᾶς νέας πνευματικής ήγεσίας, γιατί με λίγες φωτεινές εξαιρέσεις ή παρούσα ήγεσία με άπιστευτο ραγιαδισμόν έπρόδωσε τόν Λαόν και άφομοιώθηκε στο σύμπλεγμα.

(Χειροκροτήματα)

Άφομοιώθηκε στο σύμπλεγμα ξένων και έγχωρων συμφερόντων που ^{στημένο} ~~απαρτίζει~~ ^{αποτελεί} το σύγχρονον Ελληνικόν κατεσκευασμένον.

Μόνον, όταν οι προϋποθέσεις αυτές ικανοποιηθούν, θά έχη ή Ελλάδα γίνῃ Δημοκρατική και μόνον όταν ή Ελλάδα γίνῃ Δημοκρατική θά είναι σε θέση ή Πολιτική ήγεσία άπρόσκοπτα να προγραμματίση την Εθνικήν αναγέννηση.

Αυτήν την κρίσιμη ώρα για το Έθνος καλούνται όλες οι ζωντανές δυνάμεις του τόπου να δώσουν το παρόν, να συμμετάσχουν στον δύσκολο, αλλά αποφασιστικόν αγώνα για το μέλλον και του Έθνους και του Λαού μας.

Είμαστε βέβαιοι , ότι με την ώριμότητα , την αγωνιστικότητα , την αποφασιστικότητα που χαρακτηρίζει τον περήφανο , τον μεγάλο λαό μας ή νίκη είναι εξασφαλισμένη. Καί αυτήν την φορά δεν θα κερδήσουμε μόνον τον πόλεμο , θα κερδήσουμε καί την ειρήνη.

(Χειροκροτήματα)

κ.----- : Είς μίαν αντιδιαστολήν μεταξύ προγράμματος ανάπτυξεως καί προγράμματος όπου ή νομισματική ισορροπία καί τό ισοζύγιον πληρωμών τείνουν ν'άναχθούν είς αυτοσκοπόν . Επειδή ή θέσις αὕτη όχι μόνον ως θεωρητική έννοια ανταποκρίνεται είς τήν 'Ελληνικήν οικονομική πολιτικήν συγνεκριμένων πολιτικῶν περιόδων καί τάσεων , μήπως θα ήταν δυνατόν νά δώσετε ένα περίγραμμα τῆς βασικής αὐτῆς διαφορᾶς.

Καί ή δευτέρα έν συνεχεία ἐρώτησις , ποῖα ή σχέσις τῶν μορφῶν αὐτῶν προγραμματισμοῦ πρός τήν καθ'ἑκαστα έννοιαν τοῦ κατεστημένου.

Εὐχαριστῶ πολύ.

κ.Α.Παπανδρεῦου : Θα μέ συγχωρήσετε ἄν χρησιμοποιήσω καμμιά, δύο τεχνικές ἐκφράσεις , ἀλλά ή διαφορά μεταξύ προγραμματισμοῦ μέ τήν γενικήν του έννοαν καί διαρθρωτικοῦ προγραμματισμοῦ είναι πολύ σημαντική.

Στήν γενικήν περίπτωσιν ποῦ ξέρουμε στήν 'Ελλάδα , όπου λέμε πρόγραμμα στήν 'Ελλάδα ἀφορᾶ κυρίως τόν χειρισμόν βραχυπροθέσμως ὀρισμένων μεταβλητῶν , ποῦ ἀφοροῦν τήν ισορροπίαν τήν ἐξωτερικήν καί τήν νομισματικήν τήν ἐσωτερικήν ισορροπίαν.

'Υπάρχουν μερικά ὄργανα ἐλέγχου τῆς οἰκονομίας στήν διάθεση τοῦ Κράτους , τῆς Κυβερνήσεως , ὅπως εἶναι ὁ φόρος, ὁ δασμός , ὁ τόκος , τά ἐξοδα τοῦ Δημοσίου ποῦ εἶναι τά συζητη μέσα τῆς οἰκονομικῆς διαδικασίας καί στόχος στόν κοινό προγραμματισμόν , τό βραχυπρόθεσμον προγραμματισμόν ποῦ δέν πάει βαθεια' είναι νά διατηρηθῇ μιά ισορροπία τῆς οἰκονομίας , νά τά βγάλουμε πέρα μέ ἄλλα λόγια , νά ισορροπήσουμε τήν ζήτησιν μέ τήν προσφοράν ἄν θέλετε καί τήν ἀπασχόλησιν ποῦ συνεπάγεται ή ζήτησις καί ή προσφορά στό γενικόν οἰκονομικόν ἐπίπεδον στό ἄθροισμα ἁν τῶν διαδικασιῶν τῆς Χώρας.

Ο διαρθρωτικός προγραμματισμός πάει πολύ βαθύτερα, αφορά άλλες γέες και της προσφοράς και της ζήτησης. Δηλαδή να είμαι πιο συγκεκριμένα, ή μετανάστευσης πώς θα ανασχεθῇ. Αυτό δεν είναι ένα θέμα, το όποιο χειρίζεται κανείς με απλό παιχνίδι είτε τοῦ ἐπιτοκίου, είτε τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς γενικώτερα, είτε τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς, δημοσιονομικῆς γενικώτερα, ἀλλὰ εἶναι κάτι ποῦ πρέπει νά ἀλλάξῃ πολύ βαθειά γιά νά σταματήσῃ, νά ἀνασχεθῇ. Μᾶλλον θά πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νά σημιουργηθοῦν συνθήκες ἀπασχολήσεως διαφορετικοῦ τύπου ἀπ' αὐτές ποῦ ὑπάρχουν. Πρέπει νά ὑπάρξουν Δημοκρατικές μετακινήσεις στήν Ἑλλάδα, πρέπει νά ὑπάρξουν Κέντρα ἑλξεως νέου βάρους ἑλξεως στόν τόπο, πρέπει νά ὑπάρχῃ ἡ Βιομηχανική ἀνάπτυξη, πρέπει νά ὑπάρξῃ μιᾶ ἐπιχειρηματική τάξη μέ νέους προσανατολισμούς, πρέπει νά ὑπάρξῃ μιᾶ τραπεζική πολιτική ἐκ βάρθρων διαφορετική, νά ὑπάρχουν τίτλοι καί νά ἀγοράζωνται καί νά πουλιοῦνται στήν ἀγορά, νά ὑπάρξῃ μιᾶ τεχνοκρατικώτερη ἀντίληψη τῆς οἰκονομικῆς διαδικασίας ἀπ' ὅτι ὑπάρχει σήμερα.

Γι' αὐτές τίς ἀλλαγές ποῦ εἶναι ἀλλαγές νοοτροπίας, ἐθισμῶν, κοινωνικῆς ὕψης, κατανομῆς τοῦ πληθυσμοῦ στόν χῶρο τόν Ἑλληνικό, γι' αὐτές τίς ἀλλαγές χρειάζεται προγραμματισμός μέ μακρόχρονη στρατηγική. Καί θά ἔλεγα, ὅτι στρατηγική μακρόχρονη μάλιστα ἀπαιτεῖ περίπου μιᾶ 15ετία μιᾶ 20ετία περίπου μιᾶ γενεά καί ἀπό τήν γενικώτερη αὐτή μακρόχρονη προοπτική μπορεῖ κανείς νά βγάλῃ σιγά-σιγά τά 5ετῆ προγράμματα, τά ὅποια συνθέτουν τήν 20ετία, τήν 25ετία.

Στό δευτερόν κομμάτι τῆς ἐρωτήσεως ἴσως μακρυγόρησα πολύ. Εἶναι βέβαιον, ὅτι ἀπό τήν ὥρα ποῦ μιλάς γιά προγραμματισμόν τόσο βαθύ, ὅτι ἀμέσως συγκροῦσαι μέ συμφέροντα καί τοπικά καί Κλαδικά καί ἐπομένως ἡ πολιτική δύναμη καί ἡ στήριξη σέ μιᾶ εὐρύτατη λαϊκή βάση εἶναι ἀπαραίτητη γιά νά βγῇ πέρα τό.π. πρόγραμμα, ἄλλοιῶς θά σταματήσῃ στήν ἀρχή, θά μείνῃ στο ράφῃ τοῦ Ὑπουργείου.

(Χειροκροτήματα)

κ. _____ : Στό ἀποφινδ μάθημα γιά τίς σχέσεις ἀνάμεσα στίς πολιτικές δομές καί στήν οἰκονομική ἀνάπτυξη δέν ὑπάρχουν πολλά πράγματα νά ρωτησῇ κανείς. Οἱ τάσεις αὐτές προπαντός οἱ σχέσεις ποῦ ὑπάρχουν ἀνάμεσα στό κατεστημένο σάν ἐμπόδιον γιά τήν οἰκονομικήν ἀνάπτυξιν καί στίς διαρθρωτικές μεταβολές ποῦ πρέπει νά γίνουν γιά τήν οἰκονομικήν ἀνάπτυξιν.

"Αν κατάλαβα καλά υπάρχει μία διαλεκτική σχέση ανάμεσα στον βαθμό οικονομικής ανάπτυξεως και στο είδος, με το οποίο εμφανίζεται στις δομές που έχει το κατεστημένο.

Στόν δικόν μας βαθμό ανάπτυξεως ή μάλλον υπανάπτυξεως πιά είναι ή στρατηγική, πιά στρατηγική επιβάλλεται για την υπερκέραιιν του κατεστημένου, για την κατανίκησιν, για την έξουδετέρωσιν του κατεστημένου.

κ.Α.Παπανδρέου : Είναι δύσκολη και επικίνδυνη ή έρώτησις.

Φωνά : Όρατα έρώτησις.

κ.Α.Παπανδρέου : Υπάρχουν δύο κατηγορίες Χωρών, μπορεί να πη κανείς στα άκρα, οί πολύ υπανάπτυκτες και οί πολύ ανεπτυγμένες. Στις πολύ ανεπτυγμένες το κατεστημένο έχει μάθει να προσαρμόζεται, επιζει άλλαζοντας μορφήν και μοιράζοντας τά κέρδη του άς ποῦμε. Στις άλλες, τίς πολύ υπανάπτυκτες Χώρες, κάνει άγώνα να μην άλλαξη τίποτα. Ένεϊ πέρα βέβαια ό μόνος τρόπος να βγῇ πέρα οικονομική άναπτυξις είναι να σαρωθῇ το κατεστημένο και αυτό βέβαια είναι το πρόβλημα το βασικόν τών υπανάπτυκτων Χωρών.

(Χειροκροτήματα)

Ή Έλλάδα άποτελεϊ ένα περίεργον φαινόμενον, γιατί στις διεθνείς συγκρίσεις και δέν το λέω αυτό" έτσι απλώς για να διασκεδάσουμε, είναι ένα περίεργον πράγμα. Με βάση οποιαδήποτε περίπου κριτήρια εντός από ένα δύο ή Έλλάδα είναι άκριβώς το μέσον, μεταξύ της πτωχότερης και της πλουσιότερης Χώρας και είναι ή χειρότερη περίπου, γιατί έδω ούτε το κατεστημένο ξέρει καλά τί θέλει, αλλά ούτε και έκεϊνοι που θέλουν να προχωρήσουν ξέρουν καλά τί θέλουν. Γιατί δίνει κανείς την έντύπωσιν στην Έλλάδα, ή έντύπωσις στην Έλλάδα είναι, ότι εάν άφομοιώσουμε τούς κανόνες της Δυτικής Ευρώπης, εάν μπορούμε στην Κοινή άγορά, εάν έλευθερώσουμε τίς εισαγωγές, εάν και έμεϊς παίξουμε αυτό το πολιτισμένο, προχωρημένο παιχνίδι, ότι όλα θα πάνε καλά. Και βλέπουμε, ή έμπειρία τών τελευταίων τριών έτών, τεσσάρων έτών από τον καιρόν που ξεκινήσαμε την υπόθεσιν της συνδέσεως με την κοινήν άγορά πώς αντί να πηγαίνουν πολύ καλά, πηγαίνουν μόνον στραβά τά πράγματα και πηγαίνουν στραβά, γιατί ή έλευθερία τών εισαγωγών στην Έλλάδα έχει σημάνει σήμερα έτήσιες εισαγωγές άνω τών 160.000.000 δολλαρίων σε άγαθά πολυτελείας, άγαθά τά όποια είναι ανεπίτρεπτα για μια Χώρα που σοβαρά

θέλει να καταπιαστώ με την ανάπτυξίν της.

"Όταν έμεϊς τσανιζόμαστε να βρούμε 30.000.000 δολλάρια στο 'Εξωτερικόν να δανεισθούν με 6% 40.000.000 ή 50.000.000 δολλάρια λέμε θέλουμε, βοηθήστε κάθε μέρα και έχουμε 160.000.000 δολλάρια μυρουδινα , τό ένα τό άλλο , τά καλλίτερα προϊόντα της Εύρώπης είμαστε σοβαρή Χώρα,σας ρωτώ ;

(γέλωτες)

"Ε. λοιπόν δέν είμαστε. Πραγματικά ή ήγέτης τ αξις και οι άνερχόμενες τάξεις μέσα σε μια άνοδο οίκοномиκήν πού έλαβε χώρα όποσδήποτε την τελευταία ΙΟετία , έχουν συμβή πράγματι , έχει πράγματι αρχίσει να μιμείτε τους κανόνες καταναλώσεως της Δυτικης Εύρώπης και ίσως σε μερικά σημεία και να τους ξεπερνά από την στιγμή αυτή ύπονομεύεται όλο το παιχνίδι της ανάπτυξεως.

Αυτό είναι ή μια όψη του θέματος , ή άλλη είναι ή μεγάλη μας προσπάθεια να έχουμε επενδύσεις , κεφαλαιοστήν 'Ελλάδα και επιχειρηματίες και είναι ίσως και αυτό μια από τις τραγικές όψεις της προσπάθειας να κάνουμε ανάπτυξη με τους κανόνες αυτούς τους γενικούς κανόνες της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας, γιατί ή πεϊρα μας σε μερικές περιπτώσεις ήταν και παραμένει πάρα πολύ πικρή και δέν με νοιάζει να τις όνομάσω, ' Η μία είναι ή ΠΕΣΙΝΕ. Ήταν μία άπίθανη ύπόθεση, την ζήσαμε , έμεϊς δέν μπορέσαμε ποτέ να συμφωνήσουμε με την ΠΕΣΙΝΕ στην αναθεώρηση της συμβάσεως , συνεφώνησε τελικά ή σημερινή Κυβέρνηση.

Με την ESSO-PAPPAS τά καταφέραμε να διορθώσουμε κάπως τους όρους, αλλά φαίνεται ότι ή ESSO και ό HAPPAS

(γέλωτες)

. έγνώριζαν ότι λίγη ύπομονή χρειάζεται μονάχα και ότι ή σύμβασις αυτή μπορεί να αναθεωρείται κάθε έξη μήνες.

(γέλωτες)

Δέν χρειάζεται καν ό 'Υπουργός φαίνεται να γνωρίζη την ύπογραφήν.

(γέλωτες)

(χειροκροτήματα)

κ. ----- : Θέλω νά εύχαριστήσω τόν ὄμιλον " Ἀλέξανδρον Παπαναστασίου " πού έδωσε τήν εύκαιρίαν μέ τήν σημερινήν συνεστίασιν νά συζητηθοῦν σέ ἓνα περιβάλλον σάν τό σημερινό , πού πρῶτα ὁ κ. Στράτος θά τό έλεγε βλακῶδες

(γέλωτες)

. . . ἀλλά νομίζω , ὅτι εἶναι μάλλον πρός τιμήν τοῦ περιβάλλοντος αὐτό τό πρᾶγμα , πρᾶγμα γιά τό ὁποῖον βέβαια δέν ἔχουμε συνηθίσει συχνά νά ἔχουμε τέτοιες συναντήσεις.

Καί τό θέμα καί ἡ προσωπικότητα τοῦ ὁμιλητή , νομίζω , ὅτι έκράτησε ἀδιάπτοτον τό ένδιαφέρον ὅλων μας καί έκφράζω μιᾶ εύχή , αὐτός ὁ θεσμός "Πολιτική Λέσχη " "Πολιτικός ὀργανισμός " μή έκρητημένος καί μή Κομματικός νά ἐπιτύχη στήν Χώραν μας καί νά δώσῃ τό πλαίσιον γιά τόν Δημοκρατικόν διάλογον.

Θά ἤθελα νά κάνω τρεῖς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ "διά ταῦτα" στά δέκα τελευταῖα σημεῖα πού ἀναφέρατε.

Ἀναμφισβήτητα ἐπὶ ἐπιστημονικῆς καὶ προοδευτικῆς βάσεως τοποθετήθηκαν αὐτά τά δέκα κάρια σημεῖα γιά νά βγοῦμε ἀπό τήν σημερινήν κατάστασιν. Δέν νομίζω ὅμως , ὅτι τά δέκα αὐτά σημεῖα ἀποτελοῦν σήμερα προγραμματικές ἀρχές ἑνός πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ , ἑνός Κόμματος.

Βεβαίως ἡ Ἀριστερά ἔχει τό δικό της πρόγραμμα, δέν εἶναι σέ ἀντίθεση μέ αὐτά πού ἀκούσαμε , ἀλλά δέν εἶναι καί ἀκριβῶς ταῦτόσημα εἶναι ἴσως πιο προωθημένα , πιο ἀπόσαφηνισμένα , ἂν θέλετε τό προνόμιον μιᾶς μονοσήμαντης τοποθέτησις βοηθάει τήν ἀριστεράν νά εἶναι σαφῆς εἰς αὐτά.

Θά εἶχε λοιπόν μεγάλην ἀξίαν γιά τόν τόπον αὐτά τά σημεῖα νά γίνουν προγραμματικές ἀρχές ἑνός Κόμματος , διότι ἡ πολιτική δύναμις εἶναι τό Κόμμα, τό ἐπίσημο Κόμμα δέν μπορεῖ νά εἶναι οἱ τάσεις , οἱ , ἀπόψεις μέσα σ' ἓνα ὀργανισμόν , διότι οἱ τάσεις εἶναι τελικά ὑποχρεωμένες νά ὀροῦν μέ τήν ἐπίσημην πολιτικήν τοῦ Κόμματος. Αὐτό λοιπόν θά ἦταν πάρα πολύ σημαντικόν διά τόν τόπον καί θά ἤθελα νά τό ἐπισημάνω.

Για τὰ δέκα σημεῖα καθ'αὐτὰ βεβαίως , εἶπαν καί οἱ Κύριοι προηγουμένως , δέν ἔχουμε καιρό νά μιλήσουμε πολὺ. Θά εἶχε σημασία νά δῇ κανεῖς τίς συνέπειες πού ἔχουν τὰ σημεῖα αὐτά.

Ἄς πάρουμε τὸ πρῶτον σημεῖον , τὸ θέμα τῶν ξένων ἐπεμβάσεων. Για νά ἔχω τὸ πρόβλημα , οἱ ἐπεμβάσεις αὐτές εἶναι ἐξαιρέσεις ἢ εἶναι κανόν; Εἶναι νομοτελειαικὴ συνεπεία μιᾶς γενικῆς πολιτικῆς κατεύθυνσης ἢ εἶναι παρεκτροπὴ ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν ; Ὑπάρχει ἀντίληψις , τὴν ὑποστηρίζει π.χ ἡ Ἀριστερά , ὅτι εἶναι νομοτελειαικὴ συνέπεια ἐνός καθεστώτος ἐξάρτησις καὶ προτείνεται ὡς λύσις π.χ , ὡς λύσεις , ἡ ὅποια θίγει τὴν πηγὴν, θά ἐξαλείψῃ τὴν πηγὴν αὐτῶν τῶν ἐπεμβάσεων μιὰ πολιτικὴ οὐδετερότης , ἀλλὰ μιᾶς οὐδετερότητας οὐσιαστικῆς ὅχι δῆθεν οὐδετερότητας, ἐνεργητικῆς καὶ κατωχυρωμένης.

Ἐνα αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ τοποθέτησις , γιὰ νά ἀποτελεῖ προνόμιον ἃς ποῦμε τῆς ἀριστερᾶς καὶ νά μὴν εἶναι ἓνα αἶτημα τῆς εὐρυτάτης Δημοκρατικῆς παρατάξεως.

Καί τὸ τελευταῖο. Αἰσθάνομαι , ὅτι δέν ἀκούσαμε ἐπαριῶς τὸ " διὰ ταῦτα " " τοῦ διὰ ταῦτα " . Δηλαδή οἱ δυνάμεις τῆς Δημοκρατίας εἶναι ἰσχυρές καὶ μποροῦν νά κερδίσουν τὴν εἰρήνην . Αὐτὸ τὸ αἰσιδοδόξον μήνυμα τὸ ἀκούσα. Πῶς ὅμως πρέπει νά διαταχθοῦν αὐτές οἱ δυνάμεις τῆς Δημοκρατίας γιὰ νά ἐπιτευχθῇ ὁ σκοπός. Βεβαίως ἓνα ἀπὸ τὰ σημεῖα, νομίζω , ὅτι δίδει τὴν λύσιν. Τοποθετεῖ τὴν θέσιν , ὅτι ἡ Δημοκρατία εἶναι ἀδιαίρετη, ἀλλὰ ἐνῶ ἡ Δημοκρατία εἶναι ἀδιαίρετη δέν εἶναι εἶναι ἓνα τὸ Κόμμα τῆς Δημοκρατίας καὶ αὐτὸ περιπλέκει λίγο τὰ πράγματα. Ὑπάρχουν διάφορα Κόμματα μέσα σ' αὐτόν τὸν ὥρο καὶ προφανῶς πρέπει ἰσότιμα καὶ ἐλεύθερα ὅλα τὰ Κόμματα τοῦ χώρου αὐτοῦ νά λειτουργοῦν.

Προσωπικὰ δέν νομίζω , ὅτι εἶναι ἐλλάττωμα ἢ ἀντίφασις ὅτι στὸν ὥρο τῆς Δημοκρατίας κινοῦνται πολλὰ Κόμματα. Πιστεύω , ὅτι εἶναι ἐκφράσεις τοῦ πλούτου καὶ τῶν συγκλινουσῶν πηγῶν πού ὁδηγοῦν στὴν σύγχρονη ἀντίληψη τῆς Δημοκρατίας.

Ἐνα ἀκόμα πιστεύω , ὅτι ἐκφράζει μέ πληρότητα τὸ σύνολον τοῦ Δημοκρατικοῦ προγράμματος , ἓνα ἄλλο ὅτι ἐκφράζει τίς ἄμεσες δυνατότητες καὶ ἐπιταγές κλπ.

Έχω τήν έντύπωσιν , ότι αυτά τά Κόμματα είναι προβολείς , οί οποίτοι ό καθένας από τήν θέσιν του φωτίζουν , άλλα φωτίζουν όλοι αύτοί οί προβολείς τόν ίδιον Χώρον , φωτίζουν τόν άδιαίρετον Χώρον τής Δημοκρατίας μέσα στόν Λαό.

Αυτή ή αγωνιστική συμπράταξις , ή οίκοδόμησις του άδιαίρετου τής Δημοκρατίας είν τήν πράξιν εάν είναι τό βασικόν , νομίζω , ότι θά είναι ό κρῖνος κεινός , που θά μάς όδηγήσῃ σέ όσα καί ή όμιλία άνέφερε ως στόχους της. Εάν ή επιστημονική σκέψις σημαίνει πρώτα απ'όλα νά διακρίνουμε μέσα στην πολυπλοκότητα καί στόν τών φαινομένων πός είναι τό βασικόν ίσως νά έπρεπε πάλι καί πάλι στό έρώτημα , πώς θά φύγῃ από τήν μέση τό σημερινόν νά υπάρξῃ απάντησις νά εφαρμοσθῇ τό άδιαίρετον τής Δημοκρατίας στην ενεργό ζωή.

(Χειροκροτήματα)

κ.Α.Παπανδρέου : Τρία έρωτήματα ή μάλλον τρεῖς παρατηρήσεις όχι, έρωτήματα άξιόλογες καί όσον άφορᾷ τό πρώτον ή συμφωνία είναι άπρόσβλητη, ότι φυσικά για νά γίνῃ ό δεκάλογος αυτός , νά άποκτήσῃ σημασίαν ό δεκάλογος πρέπει νά είναι προγραμματισμένος καί ειδικώτερα βέβαια διότι τυχαίνει νά εἶμαι πολιτικός στό Κόμμα του όποιου εἶμαι μέλος.

Αλλά ό δεκάλογος περιέχει ό ίδιος τήν απάντησιν για τόν δεκάλογο. Δηλαδή ό δεκάλογος λέει , ότι τό Κόμμα πρέπει νά έκδημοκρατισθῇ. Όλα τά Κόμματα πρέπει νά εκδημοκρατισθούν. Σέ όλα τά Κόμματα πρέπει νά παῖξῃ αποφασιστικόν ρόλον ή νθέλησις , ή τοποθέτησις , οί άξίες τῶν μελῶν καί όπᾳ μιλάμε για μέλη , μιλάμε για κεινούς τούς ψηφοφόρους , που θέλουν νά δώσουν καί λίγο χρόνο κι'ένα κομμάτι τής ζωῆς τους για τήν πολιτικήν ύπόθεση στην Ελλάδα που είναι μιᾷ ύπόθεσις κρίσιμη για τήν επιβίωσιν καί του τόπου καί τής μέας γενεᾶς.

Μέ άλλα λόγια , εάν προχωρήσουμε πραγματικά στην όργάνωση ενός Κόμματος που εκφράζει τήν βάση καί αυτό δέν γίνεται από μέρα σέ μέρα, γιατί νά μήν ξεχνᾷμε πώς έδῶ υπάρχει μιᾷ παράδοση , υπάρχει μιᾷ ιστορία , υπάρχει ένα παρελθόν καί άλλαγές τέτοιες , τόσο βαθείας παίρνουν χρόνο είναι ύπόθεση έτών καί όχι ήμερῶν νά αλλάξουμε από τήν νοοτροπία , νά ποῦμε , του ήμιφεσδαλικού κοτζαμπασικισμού στην πολιτικήν ζωήν του τόπου, νά προχωρήσουμε σ'ένα Κόμμα σύγχρονο καί Δημοκρατικόν.

Ἐκεῖνο πού εἶναι ἀπαραίτητον , ἐκεῖνο πού εἶναι κρίσιμον εἶναι ἐκεῖνοι πού ἔχουν τήν εὐθύνην σάν ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ στό Κόμμα νά πάρουν τήν σκυττάλην , νά προχωρήσουν μέ βῆμα γοργό , πιδ γοργό ἴσως ἀπ'ὅτι ἐπιτρέπουν οἱ ἀντικειμενικές συνθῆκες ἀκρότη , ὥστε αὐτά νά γίνουν πραγματικότης. Δέν γίνονται σέ μιά ὥρα , ἀλλά πρέπει νά γίνουν καί θά γίνουν.

Τό δεύτερον ἐρώτημα ἔχει σχέσιν μέ τήν ἐπέμβασιν τῶν ξένων εἰς τήν Ἑλλάδα. Εἶναι τυχαία ἢ εἶναι νομοτελειαική ;

Ἐδῶ εἰς τό δεύτερον ὅχεται τό πρῶτον δέν εἶναι τυχαία. Ἡ Ἑλλάδα ξεκίνησε ἀπό τήν ἀπελευθέρωσιν I

(μικρόν κενόν λόγῳ ἀλλαγῆς ταινίας)

Ἐνα μεγάλο παρελθόν καί ἕνα παρελθόν πού δυστυχῶς ἐπίσης πηγαινέ καί μέ τά 400 χρόνια σκλαβιάς.

Εἶναι γι' αὐτό ἴσως ἡ σημερινή περίοδος , ἡ σημερινή κρίσις μέσα στήν διεθνῇ ἀτμόσφαιρα ἡ πρώτη φορά οὐσιαστικά πού σάν ἔθνος συνεοδητοποιοῦμε , ὅτι νομοτέλεια ἢ μή δέν τό θέλουμε.

Ὁ Ἑλληνικός λαός ἔχει ἀποφασίσει μέσα του πῶς θέλει ὁ ἴδιος νά καθορίζῃ τήν τύχην του , ὅτι δέν δέχεται τίς ἐπεμβάσεις τῶν ξένων. Δέν λέμε ὅτι δέν χαμβάνουν θέσιν , λαμβάνουν θέσιν καί εἶναι δυστυχῶς ἡ ἡγέτης τάξεις πολύ συνηθισμένα νά τίς περιμένει καί τό δυστύχημα εἶναι ὅτι συνήθως δέν τίς θέλει σάν εἶναι ἐναντίον σου , δέν τίς ἐπηρεάζουν ἄν εἶναι ὑπέρ σου καί πρέπει νά συνηθίσῃ ἡ ἡγέτης τάξις καί ἰδιαίτερα πρέπει ἡ Δημοκρατική παράταξις νά τίς συζητήσῃ , νά μήν ἐπιτρέπῃ οὔτε εὐνοϊκή μεταχείριση , ὅπως δέν ἐπιτρέπει ἀρνητικήν ἐχθρικήν μεταχείριση ἀπό ξένες δυνάμεις.

Δέν τοῦς πέφτει λόγος , αὐτό καί μόνον εἶναι τό πιστεύω , πρέπει νά εἶναι τό πιστεύω.

(Χειροκροτήματα)

Τώρα ὅσον ἀφορᾷ τήν σχέσιν αὐτοῦ μέ τό θέμα τῶν συμμαχιῶν. Πιστεύω καί ἴσως κἄνω λάθος , ὅλοι ἄνθρωποι εἴμαστε , πιστεύω πῶς ἄλλο ἔθνος τῶν συμμαχιῶν καί ἄλλο τό θέμα αὐτῆς τῆς ἐξαρτήσεως .

Στά πλαίσια μιᾶς συμμαχίας ὑπάρχει τὸ πρόβλημα , στὰ πλαίσια οὐδετεροτητος δὲν ὑπάρχει κᾶν.

Πράγματι, ἂν εἶσαι ἀδέσμευτος , οὐδέτερος δὲν ἔχει τὸ πρόβλημα τῆς συσχετίσεως μὲ τίς μεγάλες δυνάμεις καὶ τὴν ἐπέμβασίν τους εἰς τὰ ἑσωτερικά. Αὐτὸ εἶναι ἀληθές. Ἀλλὰ ἀδέσμευτές εἶναι πολὺ λίγες Χῶρες, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι δὲν συμμετέχουν σὲ στρατιωτικὲς συμμαχίες.

Τὸ ἂν οἱ στρατιωτικὲς συμμαχίες θὰ συνεχίσουν νὰ κυριαρχοῦν στὴν ζωὴ τῆς ὑψηλῆς ἢ ὄχι εἶναι πρᾶγμα ποὺ ξεπερνᾷ τὴν δικηδὴ μας δυνατότητα , σὰν μιᾶς πολὺ μικρῆς Χώρας, θὰ ὁμοιάσουν τὴν μορφή τους ἐπίσης. Εἶναι κᾶτι ποὺ ξεπερνᾷ τίς δικές μας δυνατότητες , ἀλλὰ καὶ κᾶτι, τὸ ὁποῖον μπορούμε καὶ ἐμεῖς ἴσως νὰ προσφέρουμε.

Ἀσφαλῶς ἡ διαίρεσις τοῦ κόσμου σὲ δύο στρατόπεδα περιέχει κινδύνους καὶ μιὰ μικρὴ Χώρα πρέπει νὰ εὐχεται νὰ γίνουν ἀλλαγές ὥστε τὸ , ἂν ἐπιτρέπεται μιὰ φράσις οἰκονομολόγου. Θὰ προτιμοῦσα , θὰ ἔπρεπε νὰ προτιμοῦμε νὰ μὴν εἶναι δύο ξεκαθαρισμένα στρατόπεδα , στὰ ὁποῖα ἡ μικρὴ Χώρα ἐξαφανίζεται ἢ ἔτε ἂν εἶχε τὸ ἓνα , εἴτε ἂν εἶχε τὸ ἄλλο στρατόπεδο.

Ἀλλὰ ἡ θέσσις ἡ δικηδὴ μας εἶναι πρὸς τὸ θέμα τῶν συμμαχιῶν μιᾶς Χώρας γιὰ τὴν ἀμύναν της , ἓνα θέμα καθαρὰ ἐθνικοῦ συμφέροντος καὶ μόνον ἐθνικοῦ συμφέροντος.

Ἐγὼ τουλάχιστον σὰν πολιτικὸς θὰ ἔλεγα εἶναι τὸ μόνον ἐπίπεδον , στὸ ὁποῖον ἐπιτρέπεται νὰ εἶναι κανεὶς ἐλεύθερος στὴν κρίσιν του , γιὰτί ὁποια ἀπόφαση καὶ ἂν κἀνη πρέπει νὰ συσχετίζεται μόνον μὲ ἓνα κριτήριον , δὲ εἶχε ἄλλο , τὸ συμφέρον τοῦ Λαοῦ μας. Κανένα ἄλλο κριτήριον δὲν ἔχει ἀξία ἴση μ' αὐτήν.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐπιλογὴν τῶν συμμαχιῶν καὶ ἐντὸς τῶν συμμαχιῶν στὸν ρόλο ποὺ θὰ παίξῃ μιὰ Χώρα τὸ πρῶτον , τὸ ἀπαραίτητον τὸ συμφέρον τοῦ Λαοῦ καὶ εἶναι ἡ θέσις μας σὲ μιὰ θέση ποὺ ἔχει διακηρυχθῇ γενικώτερα καὶ τὴν ὁποῖαν καὶ ἐγὼ ἔχω προωθήσει ὅσο μπορῶ , ὅτι στὰ πλαίσια τῆς συμμαχίας

πρέπει να προωθείται αμείλικτα το έθνικόν συμφέρον. Ενεῖνο ποῦ εἶναι ἱστορικῶς δεδομένον εἶναι ὅτι δέν ἔχει προωθηθῇ, ὅτι ἡ Δεξιὰ πράγματι ποῦ εἶναι καθεστώς στήν Ἑλλάδα ἔχει ἀνταλλάξῃ τήν ἐσωτερικὴν Κατοχήν μέ προσφορὰ πρὸς τοὺς ξένους. Σ' αὐτό προτιθέμεθα νὰ δώσουμε τέρμα, θὰ θέσουμε τέρμα ὀριστικῶς καὶ ἀμετάκλητα εἴτε τοὺς ἄρεση, εἴτε δέν τοὺς ἄρεση.

(Χειροκροτήματα)

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ τρίτον, δέν εἶμαι βέβαιος ἀκριβῶς πὶό ἦταν τῆς παρατηρήσεως. Συνφωνῶ εἰς τὸ ὅτι ὑπάρχουν Κόμματα ποῦ αὐτὴν τὴν στιγμὴν μάχονται στήν καθεστηκυῖα τάξῃ στήν Ἑλλάδα, μάχονται τὸ καθεστώς τῆς Ἑσωτερικῆς Κατοχῆς.

Πιστεύω πῶς στὸ μέλλον ἡ ὑπάρξις Κομμάτων, διότι κανεῖς ἢ περίπτωσις τῶν δύο Κομμάτων εἶναι μιά περιορισμένης ἱστορικῆς, ἃς ποῦμε, σημασίας περίπτωσις τοῦ εἶναι ἴσως γεγονὸς γιὰ μᾶς πῶς ὑπάρχει μιά μεγάλη Ἑνωσις Κέντρου ἀποφασιστικῆς δυνάμεως, πῶς σ' αὐτὴν πέφτει τὸ κύριον βάρος γιὰ τὸν ἀγῶνα, διότι ἔχει τὴν πλειοψηφίαν τοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ γενικῶς ὅμως ἱστορικῶς ἀριθμῶντας ἀριθμὸς τῶν Κομμάτων εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ καὶ μάλιστα ὅταν ξεπερασθῇ ἡ σημερινὴ ἀνωμαλία προχωρήσουμε πρὸς τὸν δρόμον τῆς Ἑθνικῆς ἀναγεννήσεως καὶ περάσουμε πρὶν κρῖσιν δέν εἶναι δυνατόν νὰ πιστέψῃ κανεῖς, ὅτι πολιτικοὶ ὀργανισμοὶμποροῦν νὰ ὑπάρξουν πέραν τῶν δύο καὶ τρεῖς καὶ τέσσερις καὶ πέντε καὶ νὰ μὴν ὑπονομευθῇ λόγῳ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Κομμάτων καθε ἑναστος, τὸ ὁποῖον ἐκπροσωπεῖ ἓνα ὀργανωμένον σύστημα ἰδεῶν, ποῦ διαφέρει μέ κάποιον τρόπον τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο καὶ κοινὰ σημεῖα νὰ ὑπάρχουν καὶ διαφορετικὰ, ὅτι αὐτὸ δέν θὰ ὑπονομεύσῃ τὸν ἐκδημοκρατισμὸν, οὔτε τὴν Ἑθνικὴν ἀναγέννησιν.

Ενεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ ἐπισημάνω, πάνω στήν δική σας παρατήρησιν νὰ κάνω τὴν δικιά μου, εἶναι ὅτι ὁ μέγας κίνδυνος γιὰ τὸν Δημοκρατικὸν ἀγῶνα σήμερον εἶναι νὰ πέσουμε θύματα τῆς προσπάθειας τῆς Δεξιᾶς, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς τὴν φύχωσιν καὶ εἰς τὴν φόβιν τοῦ Κομμουνισμοῦ καὶ εἰς τὴν ἐπαναφορὰν ὅλων τῶν σχημάτων τῆς περιόδου τοῦ ἐμφυλίου Πολέμου.

Αὐτὸ δέν εἶναι τυχαῖο γεγονὸς. Εἶναι γεγονὸς πραγματικῶς στρατηγι-

κό για την Δεξιά. Δεν είναι τυχαίο, ότι επιμένει η Δεξιά, ότι η Ένωσις Κέντρου πρέπει να διασπάσει το Λαϊκόν μέτωπον ή να μὴν συμπήξει Λαϊκόν μέτωπον. Αυτό εξαρτάται από το πόσο το γράφει. Για άλλους πρέπει να το διασπάσουμε, για άλλους πρέπει να μὴν τί συμπήξουμε, αλλά η ούσα του θέματος δεν είναι το Λαϊκόν μέτωπον, οργανωτικόν σχῆμα συνεργασίας, το ποῖον δεν ὑπάρχει, ἀλλὰ διότι το γεγονός, ότι δεν ἐντάσσεται η Ένωσις Κέντρου στην προσπάθεια τῆς Δεξιᾶς να δημιουργήσει κλῆμα ἐμφυλίου πολέμου ξανά, διχασμοῦ καί, ἡ ὅποια θὰ ἐπιτρέψει τίς, πρῶτον θὰ ἐπιτρέψει τὴν στήρηξιν ἑνὸς παρακράτους, ποῦ εἶναι ἡ Δεξιά ἢ μᾶλλον ἡ συνθήκη ἐπιβιώσεώς της, ὁ μόνιμος ὅρος ἐπιβιώσεώς της.

(συνεχίζει ὁμιλῶν μὴ εὐκρινῶς)

.....
τὴν κυβερνοῦν διότι ἔχουν ἓνα παρακράτος, ἔχουν ἓνα παρασύνταγμα καί ἔχουν συνθήματα, τὰ ὅποια ἔχουν ἐνσωπῆσει ἀκόμη καί ἀπὸ Δημοκρατὴ Ἑλλήνα πολίτη μὲ τὴν φοβίαν μήπως ἐκτεθῇ, ὅλα τὰ σχήματα τοῦ παρελθόντος ἔρχονται νὰ σταθοῦν ἐμπόδια στὸν δρόμο τῆς δημιουργίας μιᾶς νέας Ἑλλάδος.

Ἀντὶ νὰ ἀσχολούμεθα μὲ τὸ μέλλον, ἀντὶ νὰ βάζουμε τὴν φαντασίαν μας γιὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς σύγχρονης Ἑλλάδος ἀσχολούμεθα μὲ τὰ φαντάσματα τοῦ παρελθόντος. Καί γι' αὐτὰ ὅλα πρέπει ὠριστικὰ νὰ θέσουμε τέρμα.

(χειροκροτήματα)

κ.-----: Ὁ κ. Παπανδρέου ὀρίζοντας τὸ περιεχόμενον τοῦ κατρητημένου ἀνέφερε μίαν σειράν κέντρων πυρήνων ἐπιρροῆς πάνω στοὺς χειριστές τῶν μοχλῶν τῆς κρατικῆς τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἐν στενῇ ἐννοίᾳ

Ἡ ἀνάπτυξις αὐτῇ θυμίζει τὴν πρόσφατη θεωρητικὴ ἢ ὅποια ὑπάρχει στὴν πολιτικὴν ἐπιστήμην ἢ ἡν πολιτικὴ ἀνάλυσις ἐξυπηρετεῖται περισσότερο μὲ τὴν παλιά καὶ μὴ ἀποδειχθῇ γενικῶς ἐργαλεῖο ἐξυπνοῦσα τάξιν ἢ τὴν πολιτικὴν ἀνάλυσιν ἐξυπηρετεῖ περισσότερο τὸ νεότερον ἐνδο-λογικὸν ἐργαλεῖον εἰθύνουσας κατηγορίας.

Τὸ θέμα εἶχε τεθῇ σὲ μία Τράπεζα τὸ 1963 εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰσηγητῆς του ἦταν ὁ Καθηγητῆς

Όσον αφορά τό εργαλείον εϊθύνουσας κατηγορίας μιστό όποϊον δέν πιστεύω παρά ταῦτα νά άνεφέρετο ό κ. Παπανδρέου θά πρέπει νά παρατηρήσουμε τά εξής. Βοηθάει σάν εργαλείον έννοιολογικόν στήν κατανόηση τοῦ ότι ή Κοινωνική ζωή δέν λειτουργεϊ τυχαϊά , αλλά κατευθύνεται από ώρισμένα έξειδικευμένα Κέντρα λήψεως αποφάσεων μελετη έλεγχόμενα από μειωνότητες.

Έπεκτείνουν μέ τόν τρόποναύτόν τούς κυριώτερους τομεϊς τής Κοινωνικής λειτουργίας .

Οί σύγχρονες κοινωνίες χαρακτηρίζονται από μία πλειονότητα εϊθινουσών κατηγοριών . Όμως ή πλειότητα καί όχι μόνον τό έπίπεδον έπιρροής πού διαθέτει κάθε μία δέν είναι όμοιόμορφον. Δέν μπορούμε νά βάλουμε στό ίδιο έπίπεδο έπιρροής τίς εργατικές Ένώσεις πού βρίσκονται έξω, ιστορικά έξω από τήν εϊθίνουσαν σημασίαν μέ τίς έργοδοτικές εργανώσεις , όι όποϊες αποτελοῦν τόν πυρήνα , τήν κινήτηριον δύναμη τοῦ εϊθίνοντος συγκμήματος.

Όστόσο ή άντιπαράτασις τών εϊθινουσών κατηγοριών καί τής έπιρροής πού ή κάθε μία άσκει πάνω στούς κατοχους τής Κυβερνητικής έξουσίας ποικίλει συνήθως άνάλογα καί μέ τόν τύπο τής Κοινωνίας πού άποτελεϊ άντικείμενον αναλύσεως.

Μέ άλλα λόγια ή εκτίμησις τών κατηγοριών αὐτών είναι

. "Αν σημείον εκκινήσεως δέν τεθεϊ ή κοινωνικο-οικονομική δομή τής συγκεκριμένης κοινωνίας , ή όποία δομή άποτελεϊ τήν βάση των, τήν σφυρίζει .

Μόνον μέ ένα τέτοιο σημείο εκκινήσεως μέ μία τέτοια άφετηρία είναι δυνατή μία όρθή έρμηνεία τής πλειάδος τών εϊθινουσών κατηγοριών καί ή εκφρασις γνώμης πάνω στό Κοινωνικόν περιεχόμενον τής πολιτικής έξουσίας.

Τάρα ρχόμεθαστά μειονεκτήματα. Κυρίον μειονέκτημα τοῦ έννοιολογικοῦ αὐτοῦ εργαλείου τών εϊθινουσών κατηγοριών είναι άκριβώς , ότι τονίζοντας υπέρμετρα τόν κοινωνικόν του ρεαλισμό μέ όλην τής σημασίαν τής έξαρτήσεως τών κατηγοριών αὐτών από κοινωνικό - οικονομικήν δομή, τής όποίας όι συνέπειες θά άπονοῦσαν μόσον στήν περίπτωση τοῦ άφανισμοῦ

τῶν Κοινωνικῶν τάξεων καί τῆς πάλης ποῦ διεξάγουν μεταξύ τους.

Ἔτσι ἐνῶ τὸ ἐννοιολογικὸν αὐτὸ ἐργαλεῖον μοῦ ἐπιτρέπει τὴν κατανόησιν πολλῶν προβλημάτων τῆς σύγχρονης κοινωνικῆς πραγματικότητος ἡ ἐρμηνεία ποῦ προσφέρει δὲν εἶναι ἐξαντλητικὴ καί δὲν ὀδηγεῖ εἰς τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων. Καί ἡ ἀνεπάρκεια αὐτῇ νὰ προσφύγῃ ἔστω καί σὲ ἐπίπεδον ὑποθέσεως ἐργασίας εἰς τὴν ἐννοίαν τῆς εἰθινότητος τάξεως καί τοῦ ἔχοντος συγκροτήματος.

Δὲν νομίζω ὅτι διαφέρουμε πολὺ μὲ τὸν κ. Μερλόπουλο στὴν οὐσία. Νομίζω πῶς ἐάν τὸ σχῆμα τὸ σουρεαλιστικὸν , τὸ ὁποῖον ἐπρότεινα ὁπόσε διαφέρει , διαφέρει κυρίως διότι μᾶς ἐπιτρέπει λευτικὰ τουλάχιστον νὰ ἀποδεχθούμε καί μερικὰ φαινόμενα , τὰ ὁποῖα ἡ ἐννοία τῆς ὑφῆς δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ νὰ συλλάβουμε.

Παρατηρῶτὶ ἐξῆς , ὅτι πρῶτα - πρῶτα τὰ συνδέουμε ὅλα αὐτὰ μὲ μιὰ λέξη, τὸ κατεστημένον. Ὑπάρχει καί στὸ σχῆμα αὐτὸ ἡ μιὰ λέξη ποῦ ἂν θέλετε ἀνταποκρίνεται στὴν λέξιν εἰθινοῦσα τάξη. Ἀναγνωρίζετε ὅμως , ὅτι αὐτὸ εἶναι συμμαχία . Ἀναγνωρίζουν συμμαχία , ἡ ὅποια ἔχει ἐσωτερικὰ προβλήματα , ἀναγνωρίζετε ὅτι ὑπάρχει ἰσχυρὴ δυνάμεις ἐντὸς τῆς συμμαχίας. Ὑπάρχουν οἱ ἰσχυροὶ καί οἱ μὴ ἰσχυροί. Ἀναγνωρίζετε ἐπίσης , ὅτι ἀλλαγὴ στὴν εἰθινοῦσα τάξη δὲν γίνεται μονοκόμματα πολλές φορές , ἀλλὰ γίνεται σταδιακὰ ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴν εἴτε ἀριθμοῦ μελῶν , εἴτε σχέσεως δυνάμεως μέσα στὴν συμμαχίαν καί αὐτὸ ἀνταποκρίνεται νομίζω στὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν , πολὺ περισσότερο ἰδιαίτερα στὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τῶν προχωρημένων Χωρῶν , ἴσως γιατί προχωρημένες Χῶρες τὸ σχῆμα ποῦ πρότεινα ὁπόσε νὰ εἶναι πολὺ πιδὲ χρησιμο. Ἴσως διὰ τίς πολὺ ὑπανάπτυκτες Χῶρες ἡ ἐννοία τῆς εἰθινοῦσας τάξης σὰν μονάδος νὰ εἶναι πιδὲ χρησιμῇ. Ἀλλὰ νομίζω , πῶς δὲν εἶναι τόσο μακριὰ οἱ δύο ἐννοιες.

Θέλω νὰ κάνω μιὰ παρατήρηση , νὰ δώσω ἓνα παράδειγμα , γιατί ὁ δικός μου ὁρισμὸς ὁπόσε ἴσως καλύπτει τὰ προβλήματα ποῦ ὁ κ. Μερλόπουλος ἔθεσε. Παράδειγμα εἶναι αὐτὸ ποῦ ἀνέφερε ἡ συμμετοχὴ τῆς ἐργατικῆς τάξεως.

Πράγματι , στὸ κατεστημένον ἡ ἐργατικὴ τάξις καί στίς προχωρημένες Βιομηχανικὰς Χῶρες συμμετέχει κυρίως μέσφ τῶν Διοικήσεων κατὰ τινα τρόπον στὸ κατεστημένον , ἀλλὰ εἶναι ἀληθές , ὅτι αὐτές οἱ Διοικήσεις σὲ

μεγάλο βαθμό δέν ἐκλέγονται Δημοκρατικὰ στίς περισσότερες Χῶρες , ἀλλὰ εἶναι καί αὐτές ἓνα εἶδος κατεστημένου τοῦ ὀργανικοῦ κινήματος καί εἶναι ἴσως κάπως σέ "σχέση , ὑποσχέσεις ὑποτελοῦς ὅπως στά ἄλλα μέλη τοῦ κατεστημένου.

Ὁ ὅρισμός, ὅπως τόν ἔδωσα τοῦ ἐδῆμοκρατισμοῦ προβλέπει ὅμως, ὅτι αὕτη ἡ κατάστασις δέν μπορεῖ νά χαρακτηρισθῇ σάν Δημοκρατική . Δηλαδή θά πρέπει καί ἡ Διοίκησις τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων , ἀγροτικῶν ὀργανώσεων καί αὕτη νά εἶναι Δημοκρατική , νά ἐκλέγεται Δημοκρατικὰ καί νά ἐκπροσωπεῖ τήν βᾶσιν.

Πέραν τούτου νά μήν ξεχνοῦμε ἓνα ἄλλο πολύ σημαντικόν γεγονός , ὅτι οἱ ἐργατικές τάξεις στήν Δυτική Εὐρώπη, αἷ ποῦμε, παρ' ὅλο τίς Σιανδιναυϊκές Χῶρες μπορεῖ νά μήν ἔχουν ἄμεση συμμετοχή ἀποφασιστική στό κατεστημένον , ἄμεση , ἀλλὰ ἔχουν ἔμμεση μέσω τῶν Σοσιαλιστικῶν Κομμάτων , τά ὁποῖα καί Κυβερνοῦν καί ἐλέγχονται ἀπό τίς ἐργατικές Ἐνώσεις.

(Χειροκροτήματα)

κ. _____ : *Εγώ θά ἤθελα νά εἶπω ἓνα πράγμα μονάχα. Οἱ παρατηρήσεις μου ξεκινᾶνε ἀπό τό θέμα τοῦ κ. Μερλόπουλο , ἓνα θέμα μεστό. Ἀρχικῶς βλέπουμε τήν ἐξουσίαν πρὶν ἀρχίσουμε τήν ἀνάλυσιν τῶν συστατικῶν της καί ἀφορᾷ σ' ἓναν θεσμόν , τόν θεσμόν τῆς περισουσίας , ἓναν θεσμόν ποῦ στήν κλασσικήν πολιτικήν θεωρίαν ἀπό τόν Ἀριστοτέλη μέχρι τῆς ἡμέρας μας ἦταν κεντρικός θεσμός καί χρησέμευε γιά τήν κατάταξιν τῶν πολιτικῶν δυνάμεων , ἦταν ἡ ἰσοποιδς φιαφορά δηλαδή. Ἐάν εἶχες τήν περιουσίαν ἦσουν δύναμις , ἐάν δέν εἶχες ἦσουν ὑποτελής.

Αὐτός ὁ θεσμός , δέν θέλω νά ἐπενταθῶ στοθεωρητικόν του , ἔχει πρακτικήν σημασίαν , ὥστε νά ἀφορᾷ τόν δεικλόφον ποῦ ἀναπτύξαμε.

Θά ἤθελα νά κάνω λίγες διαπιστώσεις γιά τήν Ἑλλάδα ἀπλῶς νά θυμίσω ὠρισμένα πράγματα. Σέ πολλοῦς βασικοῦς Κλάδους παραγωγῆς ὑπάρχουν ἐλάχιστες μεγάλες ἐπιχειρήσεις , ποῦ ἐλέγχουν κυριολεκτικὰ τά πάντα ἀπό καί σέ Κλάδους , ὅπως οἱ ὑφαντικές Βιομηχανίες , αἷ ποῦμε , ποῦ ὑπάρχουν

πάρα πολλές επιχειρήσεις και πιά ελάχιστες επιχειρήσεις ελέγχουν τα πάντα, την πίστιν, την παραγωγήν ότι θέλουν.

Τό δευτερον είναι, ότι εις την 'Ελλάδα όπως έθίξατε τό είσαγωγικόν έμποριον μπορεί να κατευθύνη την κατανάλωσιν. Τό Κράτος λόγω άκριβώς αύτης της έλευθερίας της δυνάμεως της πράξεως τών έμπορων έχει χάσει ένα δυναμόν μέσον πολιτικής.

Τό τρίτον είναι ότι τό Κράτος έχει φτάσει σέ σημείον να κάνη τόν ύπηρετη ιδιωτικών συμφερόντων κατωχυρώνοντας και κινδύνους, άναλαμβάνοντας αυτοκινδύνους. Παράδειγμα ό οργανισμός Καπνοϋ. Τα κέρδη πάνε στους ιδιώτες, τό Κράτος έχει πάντοτε τούς κινδύνους.

Και τέταρτον, ότι έχουν δημιουργηθή μεγάλοι θύλακες ξένων συμφερόντων στην 'Ελλάδα, καπιταλιστικών συμφερόντων, οί όποιοι δέν ελέγχονται.

"Αν άθροίσουμε όλα αυτά, νομίζω, ότι προκύπτει ένα μεγάλο στεγανό, στεγανό έναντι της πολιτικής έξουσίας, τό όποϊον θα αντιμετώπισε βεβαίως τό πρόγραμμα και ή Δημοκρατική Κυβέρνηση, διότι τό ένα δέν συμβιβάζεται μέ τό άλλο.

Ό θεσμός της ιδιωτικής περιουσίας αν θέλετε θεωρητικά και ή πρακτική τοποθέτησις στην 'Ελλάδα νομίζω θέτουν τό έξής έρώτημα. Πόσον μπορεί να προχωρήση μία Δημοκρατική Κυβέρνησις στην 'Ελλάδα χωρίς να κάνη έθνικοποιήσις βασικνών μέσων παραγωγής; Και αν θέλετε γενικά, πόσον μπορεί μία Δημοκρατοποίησης μιās Χώρας να συμβιβασθῇ μέ καπιταλιστική οίκονομία;

(Χειροκροτήματα)

κ.Α.Παπανδρέου : Τό έρώτημα άξίζει μία ολοκληρη όμιλία. . . .

(γέλωτες)

. . . . αλλά νομίζω, πώς όρθότατα έτέθη και πώς συγχρόνως έχει πολλές όψεις.

Τὴν ἀπάντησιν δὲν τὴν δώσατε , ἀλλὰ ἡ ἀπάντησις , ἃς ποῦμε , ὑπονοεῖτε εἰς τὸ ἐρώτημα , εἶναι ὅτι μὴ λύσεις μονομιᾶς ὄλων τῶν προβλημάτων , τὰ ὅποια θὰ ἀναφέρω ἢ ἀναφέρονται εἶναι ἡ ἐθνικοποιήσις , ὁ σοσιαλισμὸς παραγωγικῆς περιουσίας.

Οὐδεὶς ἀρνεῖται , ὅτι αὐτὸ εἶναι μὴ λύσεις τοῦ προβλήματος ποὺ ἐθέσατε.

Τὸ ἐρώτημα ποὺ τίθεται εἶναι ἐντελῶς γιὰ μένα τουλάχιστον καὶ δὲν μιλῶ τώρα σὰν ἐκπρόσωπος , εἰς τῶν ἐκπροσώπων ἑνὸς Κόμματος , ἀλλὰ μιλῶ ἐπιστημονικὰ σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα καὶ οἱ ἀντιθέσεις τοῦ Κόμματος εἶναι γνωστές , νομίζω στὴν γενικὴ τους ὕψῃ , ὅτι πρέπει κανεὶς νὰ μὴν τὸ δῇ τὸ πρᾶγμα καθόλου δογματικὰ , ἀλλὰ νὰ τὸ δῇ ἂν ἐπιτρέπεται ἐμπειρικὰ.

Καὶ τί ἐννοῶ μὲ τὴν λέξιν ἐμπειρικὰ.

* Ἐχομε ὠρισμένους στόχους . Οἱ στόχοι τίθενται ἀπὸ ἐμᾶς καὶ εἶναι στόχοι Οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως , εἶναι στόχοι δραστηριοποιήσεως τῆς ὑπαίθρου , εἶναι στόχοι ἀνασχέσεως τῆς μεταναστεύσεως , εἶναι στόχοι καλλίτερου οἰκισμού , καλλίτερης μορφώσεως , ἐκβιομηχανήσεως τῆς Χώρας κλπ. Ἐχομε μὴ σειρά στόχων ποὺ δὲν εἶναι ἀσύνδετοι ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλον. Καὶ τὸ ἐρώτημα εἶναι πὶός εἶναι ὁ καλλίτερος μηχανισμὸς γιὰ τὴν ἐπίτευξιν αὐτοῦ τοῦ συμπλέγματος , τοῦ συστήματος στόχων . Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐρώτημα.

Καὶ ἐξαρτᾶται ἡ ἀπάντησις ἐντελῶς κατὰ τὴν γνώμην μου ἀπὸ τῆς περὶ στάσεως , ἀπὸ τῆς συνθέσεως στὸ στάδιο ἀναπτύξεως καὶ τὸ πόσο τῆς ἀλλαγῆς, διότι ὅλα αὐτὰ συνθέτουν κόστος ἀλλαγῆς κοινωνικοῦ συστήματος καὶ θεσμῶν καὶ δὲν εἶναι κατὰ αὐτὸ , τὸ ὅποῖον δὲν πρέπει νὰ τὸ πᾶρη κανεὶς ὑπ' ὄψιν τοῦ στόν προγραμματισμὸν ἔστω καὶ ἐπιστημονικὰ ἂν ξεχάσουμε τῆς πολιτικῆς του ὀφείας.

Θὰ ἤθελα ἐπομένως νὰ πῶ , ὅτι αὐτὸ πρέπει νὰ κριθῇ πολὺ βαρεῖα ἀπὸ καθεστὸς πολιτικὴν ἡγεσίαν σὲ καθεστὸς Χώρα , σὲ καθεστὸς ἐποχὴ καὶ πρέπει νὰ κριθῇ μὲ τέτοια κριτήρια , πῶς καλλίτερα λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν τοὺς στόχους καὶ τὸ κόστος μποροῦμε νὰ προχωρήσουμε.

Δὲν προσπαθῶ νὰ ξεφύγω ἀπὸ τὸ ἐρώτημα. Προσπαθῶ νὰ δώσω τὴν ἀπάντησιν καὶ νὰ πῶ. Εἶναι τὰ ἐξῆς τρεῖς βασικὰ θέματα , ποὺ πρέπει νὰ τεθοῦν

σέ κάθε περίπτωση . Γιά τήν ἐθνικοποίηση τὸ πρῶτο ἐρώτημα εἶναι , ἐάν εἶναι πῶς ἀποδοτικὴ ἡ ἐθνικοποίηση ἀπὸ τήν ἰδιωτικὴν ἐπιχείρησιν . Σέ κάθε περίπτωση, ἐάν νὰ ποῦμε ὁ Ἐμπορος θὰ ἔαυνη καλλίτερη δουλειὰ ὅσον ἀφορᾷ τὸ Ἐθνικὸν εἰσόδημα ἓνα ἐρώτημα.

Γιά τὸν ἔμπορον ἡ ἀπάντησις ἴσως εἶναι λίγο εὐκόλῃ , γιά μιὰ ἐπιχείρησιν σὰν τήν ΔΕΗ , σὰν τρεῖς μεταφορές καὶ τέτοια ἡ ἀπάντησις εἶναι πάλι μισοεὐκόλῃ , ἀλλὰ ἀπὸ τήν ἄλλην πλευράν καὶ ἡ ζωὴ στὴν Ἑλλάδα τυχαίνει νὰ εἶναι κατὰ τινα τρόπον Δημοσίᾳ ἐπιχειρήσεις .

(γέλωτες)

Καί πάμε εἰς τὸ τρίτο ἐρώτημα , γιὰτί θέλω νὰ ξεκαθαρίσω καὶ αὐτό , ὅτι δέν ἐξασφαλίζει πολλὰ ἡ ἐθνικοποίηση σὰν ἓνα μέσο νὰ ἐξασφαλισθῇ ,

(γέλωτες)

Λοιπὸν , τὸ δεῦτερον ἐρώτημα ποῦ θὰ θέσω ἔχει σχέσιν μὲ τήν κατανομήν τοῦ εἰσοδήματος καὶ τοῦ πλούτου . Καὶ αὐτό τὸ ἐρώτημα εἶναι ξεχωριστὸν ἀπὸ τὸ πρῶτο . Δηλαδή μπορεῖ κανεὶς ὅχι ἔμπρός, συνδέονται , ἀλλὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐπιτρέψῃ, ἄς ποῦμε, ἡ ἰδιωτικὴ ἐπιχειρήσις καὶ πᾶ τήν συνδυάσῃ μὲ κοινωνικὴν πολιτικὴν μέσω φορολογίας καὶ ἐξόδων Δημοσίων, δαπανῶν τοῦ Δημοσίου , Δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τέτοια , ὥστε ἡ ἀνακατανομή τελικὰ τοῦ εἰσοδήματος νὰ ἀνταποκρίνεται σέ ἐκεῖνο περιπτώσεως ποῦ θὰ εἶχεσαν τελικὰ ἡ ἐπιχειρήσις δέν ἦταν ἰδιωτικὴ , ἀλλὰ ἦταν ἐθνικοποιημένη.

Τὸ δεῦτερον ἐρώτημα λοιπὸν συνδέεται μὲ τὸ πρῶτον μὲσον ὅσον ἀφορᾷ τὰ κίνητρα . Δηλαδή αὐτό μπορεῖ νὰ τόπῃς , ὡς ἀναδασμὸν πέραν τοῦ δασμοῦ αὐτοῦ, παθεῖ ἡ νὰ ἔχῃ ἐνδιαφέρον καὶ νὰ εἶναι χρησιμὸς . Τότε καλλίτερα νὰ τὸ ἐθνικοποιήσῃ . Ἄν ἡ ἀνακατανομή τοῦ εἰσοδήματος εἶναι τόσο προχωρημένη ὑπὲρ τῶν ἀσθενῶν οἰκονομικῶς τάξεων , ὥστε ὁ ἰδιώτης νὰ μὴν μπορεῖ μὲ σχέση νὰ τὰ βγάλῃ πέρα , καλλίτερα νὰ τὸ ἐθνικοποιήσῃ . Ἀλλὰ εἶναι δεῦτερον κριτήριον συνδεδεμένον μὲ τὸ πρῶτον .

Τό τρίτο κριτήριο είναι τό κριτήριο τῆς δυνάμεως τῶν ἰδιω-
τικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐκεῖ ὑπάρχουν δύο ξεχωριστά κόμματα. Τό ἓνα εἶναι
ἡ ἐσωτερική οἰκονομική ὀλιγαρχία καί αὐτό ἐλέγχεται στούς περισσότερους
Κλάδους ἄν πράγματι ἡ Κυβερνητική ἐξουσία εἶναι λαϊκή ἐξουσία.

Στό θέμα τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων τό πρόβλημα εἶναι πολύ δυσχερές.
Παραμένει γιά μιά μικρή Χώρα πάρα πολύ δυσχερές, πού πρέπει νά ἔχη πρόσδο
στό Ἐξωτερικόν.

Καί ἐγώ γι' αὐτό στήν Βουλὴ κάποια φορά εἶπα , ὅτι προτιμῶ ἀπό
βοήθεια ἢ καί ἐπενδύσεις προτιμῶ τόν δανεισμόν. Τοῦλάχιστον λογαριάζω τό
ἐξοδόν μπορεῖ νά εἶναι βαρὺ , ἀλλά ἔχω τό κεφάλι μου ἡσυχο , ὅτι δέν θά
διαφθαροῦν οἱ Δημοσίαις Ὑπηρεσίαις , δέν θά διαφθαρή ἡ Πολιτική ἡγεσία καί
δέν θά ἐπηρεασθῇ καί ἡ ὅλη πολιτική τῆς Χώρας.

Λοιπὸν τρεῖς εἶναι τὰ κριτήρια καί θά τὰ χρησιμοποιοῦσα σέ κάθε
περίπτωση ἐμπειρικά, ἐκτός ἐάν ἀποφασισθῇ , ὅτι εἶναι τόσον βαθειά ριζωμένο
τό κατεστημένον , τό σύμπλεγμα τῶν συμφερόντων , ὅσον βαθειά ριζωμένον
ὥστε καμμιά ἀδόμη καί λαϊκή ἐξουσία δέν μπορεῖ ἐπιτυχῶς νά τό ἐλέγξῃ .

(Χειροκροτήματα)

κ. _____ : Ὁμιλεῖ μὴ ἀκουόμενος
.
ὅτι στὰ πλαίσια τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος διαμορφώνεται ἓνα πρόγραμμα
κυριαρχικόν πού εἶχε σχέσιν μέ τίς προσωπικές σχέσεις καί γνῶμες τῶν
εἰθινόντων τοῦ Κόμματος καί τῶν μελῶν του , ὅτι τό Κόμμα πρέπει νά λειτοῦ-
ρῇ Δημοκρατικά καί νά ὑπάρχει ἓνας ἐλεγχος τῆς κορυφῆς ἀπό τήν βᾶσιν ,
ὅτι τό Δημοκρατικόν Κόμμα πρέπει νά ἀποτρέπῃ τήν ἀπορρόφηση τῶν πολιτικῶν
ἀπό τήν καθεστηκυῖαν τάξιν τέλος ὅτι μέσα σ' αὐτό πρέπει νά ἐκπροσωποῦνται
γεωγραφικά καί Κλαδικά οἱ δυνάμεις καί νά συμμετέχουν ἐνεργά στήν διαμόρ-
φωσιν τῆς συνισταμένης τῆς κοινῆς θελήσεως.

Παραδέχεται δηλαδή καί σ' αὐτό θά βρεθῇ σύμφωνος μέ κάθε Δημοκρα-
τικά σκεπτόμενον πολίτη , ὅτι τό Δημοκρατικόν Κόμμα πρέπει νά ἐκπληρῶναι
ἓναν διττόν ρόλον παιδευτικοῦ ὀργάνου ἀφ' ἑνὸς τόσον τῆς ἡγεσίας ὅσον καί

τῆς βάσεως , φορέως ἀφ' ἑτέρου διὰ τὸν κατάρτισμόν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Δημοκρατικοῦ προγράμματος τῆς πολιτικῆς , κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ἡ τοποθέτησις αὐτῇ εἶναι ἰδανικὴ ἢ Ἑλληνικὴ ὅμως πραγματικότητά μας δείχνει , ὅτι τὰ πράγματα στὸν τόπον μας εἶναι τελείως διαφορετικὰ.

Ἡ μεταπολεμικὴ πολιτικὴ ἱστορία μας καὶ παραστατικώτερος ἀνδρὶς τὸ Ἰουλιανὸ πραξικοπηματίας μάς διδάσκει ὅτι καὶ Δημοκράτες "πολιτικοί" ἀπεροφήθησαν ἀπὸ τὴν καθεστηκυῖαν τάξιν καὶ τὸ προσωπικὸν συμφέρον ὑπερῆρχε τοῦ Κομματιμοῦ καὶ ἡ Δημοκρατικὴ βᾶσις ἔμεινε μακριὰ καὶ δὲν συμμετέσχε στὴν λήψιν τῶν Κομματιῶν ἀποφάσεων.

Θὰ ἤθελα λοιπὸν νὰ ρωτήσω τὸν κ. Παπανδρέου ποῖα διαδικασία νομίζετε , ὅτι πρέπει νὰ ἀκολουθηθῇ μετὰ σημερινὰ δεδομένα γιὰ τὴν δημιουργίαν ἑνὸς Κόμματος ποῦ θὰ ἀνταποκρίνεται στὸν παιδευτικὸν ρόλο καὶ στὸν ρόλο Δημοκρατικοῦ φορέως ποῦ πρέπει νὰ διαδραματίζει τὸ μεῖζον Κόμμα τῆς Δημοκρατικῆς παρατάξεως . Δεύτερον μὲ ποιὸν τρόπον νομίζετε , ὅτι θὰ ἀποφευχθοῦν στὸ μέλλον οἱ ἀποκλίσεις πρὸς τὰ δεξιὰ ποῦ δημιουργοῦνται μὲ τὴν ἀπορρόφησην πολιτικῶν στελεχῶν τοῦ Κόμματος ἀπὸ τὴν καθεστηκυῖαν τάξιν καὶ ποῦ ἀπορροφήσεις ποῦ δὲν ἀνταποκρίνονται κατὰ κανένα τρόπον στὸ Δημοκρατικὸν πνεῦμα τοῦ Λαοῦ ποῦ τεὶς ἐξέλεξε.

(χειροκροτήματα)

κ.Α.Παπανδρέου : Μοῦ φαίνεται πῶς ἔχετε θέσει μερικὰ ἑνα δύο ἐρωτήματα ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον μπορούμε νὰ τὰ πετύχουμε , ἀλλὰ συμφωνῶ μὲ τίς ἐρωτήσεις σας αὐτές.

Νομίζω πῶς ἡ μιά διαδικασία ἔχει ἤδη ἀρχίσει. Καὶ μὲ κάτι πολὺ καινούργιο βέβαια , πάρα πολὺ καινούργιο γιὰ Κόμματα σὰν τὴν Ἑνωσιν Κέντρου .

(χειροκροτήματα)

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΔΙΑ ΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΕΤΕΣ - ΕΚΤΥΠΩΓΡΑΦΗΜΕΝΑ
ΠΕΤΡΟΣ Ν. ΜΑΓΙΑΚΟΣ
ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 1 - ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΙΓΓΟΣ
ΤΗΛ. 623.845 - ΑΘΗΝΑΙ

Τ Ε Λ Ο Σ